

ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ FT ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΑΕΙ ΣΕ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΗΠΑ

«Κόβονται» στα stress tests τα ελληνικά πανεπιστήμια

➤ Στη χώρα μας τα περισσότερα ΑΕΙ παραμένουν «εσωστρεφή», ενώ μόνο το Διεθνές Πανεπιστήμιο, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, παρέχει προγράμματα μεταπτυχιακών αποκλειστικά στην αγγλική

ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ ΚΑΛΗΜΕΡΗ

Την ώρα που τα ελληνικά πανεπιστήμια προσπαθούν να αλλάξουν σελίδα σε βασικά ζητήματα λειτουργίας τους, όπως είναι ο τρόπος φύλαξης, τα ξένα πανεπιστήμια βρίσκονται πολλά... κεφάλαια μπροστά.

Μελέτη που παρουσίασαν οι Financial Times για το μέλλον των πανεπιστημίων, δείχνει τις νέες πολιτικές που ακολουθούν κορυφαία ΑΕΙ της Ευρώπης και της Αμερικής, προκειμένου να προσελκύσουν αλλοδαπούς φοιτητές και να λάβουν μερίδιο από την «πίτα» των 4 δισεκατομμυρίων δολαρίων που επενδύονται κάθε χρόνο στην παγκόσμια αγορά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Εναλλακτικές μέθοδοι διδασκαλίας με ανοικτά ακαδημαϊκά μαθήματα μέσω του διαδικτύου, αγγλόφωνα προγράμματα σπουδών, αλλά και «άνοιγμα» στον ιδιωτικό τομέα για αναζήτηση πόρων, αποτελούν την τάση που αναπτύσσεται αλματώδως τα τελευταία χρόνια στα πανεπιστήμια της Δύσης, προκειμένου να καλυφθεί η διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση για σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα:

ΑΝΟΙΚΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Το φημισμένο αμερικανικό Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ εφάρμοσε για πρώτη φορά το «πείραμα» των δωρεάν μαθημάτων εξ αποστάσεως πριν από τρία χρόνια. Η ανταπόκριση ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Συνολικά 350.000 άτομα από 190 χώρες ανταποκρίθηκαν στο on line πρόγραμμα εκπαίδευσης του Στάνφορντ το οποίο απαιτούσε μόνο μια γρήγορη σύνδεση με το διαδίκτυο. Από τότε μέχρι σήμερα ολοένα και περισσότερα πανεπιστήμια έχουν καθιερώσει, συμπληρωματικά με την παραδοσιακή διδασκαλία στο αμφιθέατρο, τα λεγόμενα «Μοοcs». Η λέξη αποτελεί ακρωνύμιο της φράσης massive open online courses.

Στον τομέα αυτό, τα ελληνικά πανεπιστήμια και ΤΕΙ κάνουν ακόμη τα πρώτα τους βήματα. Ενδεικτικά, «Μοοcs» θα αρχίσουν να προσφέρονται σταδιακά από αυτόν τον μήνα στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ενώ όλα τα ελληνικά ιδρύματα έχουν δηλώσει ότι μέχρι το τέλος του 2015

θα προσφέρουν ψηφιακά παραδόσεις διδασκόντων τους για συνολικά 7.371 μαθήματα. Ειδικότερα, 19 πανεπιστήμια θα προσφέρουν δωρεάν μέσω του διαδικτύου 5.391 μαθήματα καθηγητών τους, ενώ 10 ΤΕΙ θα προσφέρουν 1.980 μαθήματα διδασκόντων τους.

ΑΓΓΛΟΦΩΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Τα πανεπιστήμια των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας δεν θα μωρέσουν, για πολύ καιρό ακόμη, να διατηρήσουν το... γλωσσικό τους μονοπώλιο στα προγράμματα σπουδών», αναφέρεται στη μελέτη των Financial Times και προστίθεται ότι, ήδη, πολλά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Ινδία, την Κίνα, την Ιαπωνία, όπως και αρκετά ΑΕΙ σε χώρες της βόρειας Ευρώπης προ-

φέρουν αγγλόφωνα προγράμματα σπουδών, προκειμένου να προσελκύσουν αλλοδαπούς φοιτητές. Ενδεικτικά, το πανεπιστήμιο του Μάαστριχτ στην Ολλανδία από τα 17 προπτυχιακά προγράμματα που διαθέτει, τα 8 παρέχονται στην αγγλική γλώσσα και τρία είναι δίγλωσσα (είτε στα αγγλικά είτε στα γερμανικά). Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, το ίδρυμα διαθέτει 55 προγράμματα, εκ των οποίων μόνο τα 8 παρέχονται αποκλειστικά στα γερμανικά. Στη χώρα μας, πάντως, τα περισσότερα ΑΕΙ παραμένουν «εσωστρεφή», ενώ μόνο το Διεθνές Πανεπιστήμιο, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, παρέχει προγράμματα μεταπτυχιακών αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα έναντι διδάκτρων, προσελκύοντας φοιτητές και από χώρες του εξωτερικού, μεταξύ των οποίων

σφέρουν αγγλόφωνα προγράμματα σπουδών, προκειμένου να προσελκύσουν αλλοδαπούς φοιτητές. Ενδεικτικά, το πανεπιστήμιο του Μάαστριχτ στην Ολλανδία από τα 17 προπτυχιακά προγράμματα που διαθέτει, τα 8 παρέχονται στην αγγλική γλώσσα και τρία είναι δίγλωσσα (είτε στα αγγλικά είτε στα γερμανικά). Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, το ίδρυμα διαθέτει 55 προγράμματα, εκ των οποίων μόνο τα 8 παρέχονται αποκλειστικά στα γερμανικά.

Στη χώρα μας, πάντως, τα περισσότερα ΑΕΙ παραμένουν «εσωστρεφή», ενώ μόνο το Διεθνές Πανεπιστήμιο, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, παρέχει προγράμματα μεταπτυχιακών αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα έναντι διδάκτρων, προσελκύοντας φοιτητές και από χώρες του εξωτερικού, μεταξύ των οποίων

Βουλγαρία, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Νέα Ζηλανδία, η Τουρκία, οι ΗΠΑ και η Ρωσία.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Όπως αναφέρεται στη μελέτη των Financial Times, το δυτικό μοντέλο της χρηματοδότησης των πανεπιστημίων από το κράτος είναι μια «πολυτέλεια» που δεν μπορούν όλες οι οικονομίες να αντέξουν.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, την αυξανόμενη ζήτηση για σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έρχονται να καλύψουν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Στη Βραζιλία, για παράδειγμα, τα περισσότερα πανεπιστήμια είναι ιδιωτικά, ενώ στη Μαλαισία η ιδιωτική αγορά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανήλθε σε 2,4 δισεκατομμύρια ευρώ το 2012. Σύμφωνα με τη μελέτη, στους χρηματοδότες της ιδιωτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συγκαταλέγονται και οι τράπεζες που επένδυσαν το 1,9% των καθαρών κερδών τους σε πανεπιστήμια.

Μεταξύ των τραπεζών, η ισπανική Banco Santander, που υποστήριξε την μελέτη, θα δώσει συνολικά 700 εκατομμύρια ευρώ σε πανεπιστημιακά προγράμματα έως το 2018. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, στις χώρες της Ε.Ε. το ποσοστό των ιδιωτικών επενδύσεων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει αυξηθεί από 14% το 2000 σε 21% το 2012. Ωστόσο, παραμένει σημαντικά χαμηλότερο σε σύγκριση με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ (31%), ενώ διαπιστώνονται μεγάλες διαφορές μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. που κυμαίνονται από 6% στη Δανία και τη Φινλανδία έως 65% στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Στην Ελλάδα, τα ΑΕΙ χρηματοδοτούνται κατά 97,9% από το κράτος. Πρόκειται για το μεγαλύτερο ποσοστό μεταξύ των χωρών - μελών του ΟΟΣΑ.

Χάνουμε 1 δισ. ετησίως από τη φοιτητική μετανάστευση

➤ ΟΟΣΑ: Η φοιτητική μετανάστευση έχει εκτιναχθεί κατά 99% από το 2000 έως το 2010

Αλματώδη ανάπτυξη καταγράφει η διεθνής αγορά τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα να εντείνεται ο ανταγωνισμός των χωρών για προσέλκυση φοιτητών. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, η φοιτητική μετανάστευση έχει εκτιναχθεί κατά 99% από το 2000 έως το 2010.

Σε απόλυτους αριθμούς, οι φοιτητές που σπουδάζουν μακριά από τη χώρα τους ήταν 800.000 το 1975, 2,1 εκατομμύρια το 2000 και ανήλθαν σε 4,1 εκατομμύρια το 2010. Οι χώρες με τη μεγαλύτερη αύξηση των φοιτητών τους σε τρίτες χώρες είναι η Βραζιλία, η Χιλή, η Ε-

σθονία, η Ισλανδία, η Ινδονησία, η Ιρλανδία, η Κορέα, το Λουξεμβούργο, η Σαουδική Αραβία, η Σλοβακία και η Ισπανία. Από την άλλη, οι παραδοσιακοί «εισαγωγείς» φοιτητών κρατούν τα σκίπτρα. Έτσι, οι ΗΠΑ με μερίδιο 16,6% επί του συνόλου βρίσκεται στην πρώτη θέση και ακολουθούν η Βρετανία, η Αυστραλία, η Γερμανία και η Γαλλία.

Στον αντίποδα, η χώρα μας είναι από τους σημαντικότερους «εξαγωγείς» φοιτητών. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ για το 2011, συνολικά 33.500 Έλληνες σπουδάζουν στο εξωτερικό. Οι περισσότε-

ροι Έλληνες επιλέγουν τα πανεπιστήμια της Μεγάλης Βρετανίας και ακολουθούν η Γερμανία, η Ιταλία, η Γαλλία, οι ΗΠΑ και η Τουρκία. Στον αντίποδα, η μεγαλύτερη χώρα - «εισαγωγέας» φοιτητών στην Ευρώπη είναι η Μεγάλη Βρετανία, όπου φοιτούν 405.000 ξένους φοιτητές οι οποίοι δαπανούν περί τα 17 δισεκατομμύρια λίρες ετησίως.

Υπολογίζεται ότι εάν η Ελλάδα κατάφερε να προσελκύσει έστω τον μέσο όρο ξένων φοιτητών σε χώρες- μέλη του ΟΟΣΑ, η ωφέλεια για την εθνική οικονομία θα ανερχόταν περίπου στο ένα δισεκατομμύριο ευρώ.